

rufaca

PUBLICACIÓ D'AMICS DE CERDANYA

Número Extra

44 pàgines en lloc de 28

CAIXA DE PENSIONS
"la Caixa"
de Catalunya i Balears

AL SERVEI DE L'ESTALVI I DEL CREDIT

516 OFICINES
ARREU DE CATALUNYA
A PUIGCERDÀ

Josep Antoni, 22. Tl: 88-01-47

CLASSIFICACIÓ I TRACTAT D'ARITS

SERVEI GRUA

ESTACIÓ
DE SERVEI

PNEUMÀTICS

NETEJAR - GREIXAR - PETROLEJAR

FORCADA

Avda. Gral. Tella, 6 - 13
PUIGCERDÀ

Tels.: 88 01 94
88 06 94 / 95

selecciones

SOUVENIRS - JUGUETERIA
ARTICULOS REGALO
LISTAS DE BODA

PLAZA DEL CAMPANARIO, 10
Tel: 88 02 77 PUIGCERDÀ

Palau 3

Major, 13 - Telèfon 88 06 99 - Puigcerdà

CONSTRUCCIONES

F. BRAVO

Escuelas Pías, 10 - 1º
PUIGCERDÀ

GERONA

ELECTRODOMESTICS

PIRINEU

Avinguda Dr. Piguillem, 3
PUIGCERDÀ
(Girona)

CONSELL DE REDACCIÓ

AGE: Assumpció Corbo Major
BELLVER: Fernando Lorente
Joan Pous
EL VILAR:
B. MADAME: Cécile de Leyritz
LLIVIA: Miquel Comella
Joan Descarga
Agapito Mateos
MARTINET: Josep Vigó
PRULLANS: Josep Maria Isern
PUIGCERDA: Alfons Brosel
Antoni Moreno
Carne Moreno
Josep Peitx
Jean Paul Poirier
Meritxell Sastre
Josep Maria Tosas

COL.LABORADORS:

Esteve Almendros
Gérard Berlic
F. Xavier Bosom
F. Carbonell
Laura Fabra
Pere Font
Joan Fullana
Salvador Galcerán
M. Grabalosa
Joan Iniesta
Robert Joffre
Kere
Joan Llauro
Nostàlgic
Ian Peren
Antonio Robles
Ramón Serra
El Trovador

IL.LUSTRACIÓ:

Alfons Brosel
Joan Descarga
Antoni Moreno
Jean Paul Poirier

Edita AMICS DE CERCANYA
Passeig 10 d'Abril s/n
PUIGCERDA

Imprimeix: Imprés-Ràpid
LLEIDA

PUBLICACIÓ MENSUAL.

La direcció de la revista no es fa responsable del judicis personals del seus col.laboradors.

Ara fa un any que llençarem al carrer el 1er número de RUFACA amb la lògica angúnia d'aquell que es decideix a emprendre una nova experiència. Sortejaes les primeres dificultats, prèvies a la publicació, tréiem aquell número amb l'esperança de que fos ben acollit per la població cerdana. I així va ésser, el rebement no podia haver estat millor. Altra vegada la Cerdanya disposava d'un mitjà de comunicació comarcal, el qual es declarava d'antuvi obert a tothom.

Després d'aquell primer número, aquell que ens va quedar vuit quan pensàvem que el material enviat era suficient, aquell que era ple d'errades i en el que només es veien anuncis, aquell que era mal compostat i que tenia no sabem quants defectes més, després d'aquell, doncs, varen seguir els altres intentant cada cop perfeccionar la publicació, regularitzar la seva aparició i oferir cada mes un producte ben acabat.

No sabem si hem reïxit. Es probable que hi hagi opinions per tots els gustos. Però hem arribat a complir un any, un any sencer en el qual RUFACA no ha faltat a la cita amb els cerdans i això, ja de per si, ho considerem un èxit. Un any: ben poca cosa, però bufem l'espelma i a per un altre! Esperem que a l'any vinent podrem dir que RUFACA ha estat polèmica, que ha estat denostada, discutida, ensalçada, menyspreuada... és igual, mentre poguem tindre a les mans una publicació viva que és, en definitiva, del que es tractava.

Hem decidit fer d'aquest 1er aniversari l'ocasió ideal per oferir un número extra en el qual incluïm, apart de les seccions i col.laboracions habituals, un recull del que haurà representat l'any 1978 per Cerdanya i, en conseqüència, per RUFACA. Intentem sintetitzar als fulls que segueixen el que un i altre mes ha anat apareguent a la revista, procurant que sigui el resum i el balanç d'aquests dotze mesos i, alhora, reflexió sobre la incidència que hi ha tingut RUFACA.

Agraim, finalment, la bona acollida dispensada per tots durant aquest any i no ens resta res més que desitjar-vos un bon any perquè a la fi del que ara entrem ho poguem celebrar tots altra vegada.

sumari

BON ANY

EDITORIAL	3	DES DE L'ARXIU	
ACTUALITAT CERDANA		Privilegi del Mercat cerdà	33
Flash	4	COL.LABORACIONS	
Sr. Pere	5	Belloc: Une histoire!	34 - 35
Puntualització	5 - 6	SALVEM EL CATALA	
La Constitució	6	Infinitius, gerundis i participis incorrectes	35
Els Parlamentaris a Puigcerdà	7	APRENDRE A VIURE	
Manteguera de Llívia	7	Joguines, Reis, Santa Claus, etc...	36 - 37
Tribuna política	8	ENIGMES	
ART - CINEMA - TEATRE - CULTURA		Jacques Bergier ha muerto	38
Pintura a Llívia	9	La Luna	38
GALERIA D'HOMES IL.LUSTRES DE CERDANYA		SANITAT	
Galceran D'Urg	9	La medicina en equipo	39
FA MOLTS ANYS		RECULL	
Any 1290	9	Peix al bany maria	39
ARRELS		LLETRES	
No n'hi a prou amb somniar	10	Villancico	40
AMICS DE LA NATURA		Carta corta a Carmela	40
Informe sobre el riu Segre	10 - 11	Fête decennale	41
Le Ticou	12	Viento	41
Remeis provats	12	CARTAS A RUFACA	42
		SOPA DE LLETRES	42

Flash

El dia 7 de desembre es va fer un homenatge, al Hotel Maria Victòria de Puigcerdà, a la mestra MAGDALENA ALUJU, amb motiu de la seva jubilació. Es contava amb la presència de la delegada a Girona del Ministeri d'Educació, Anna Maria Oriol, així com, i en representació de l'Ajuntament de Puigcerdà, en Salvador Torrent Masip.

El 28/11/78 es registrà un accident de circulació. Era el dia de la primera nevada, al anar a treballar a Alp, es despenyà un Land Rover. De l'accident en resultà ferit, de pronòstic menys greu, Angel Hidalgo Olmo.

A finals de novembre fou detingut un camió a l'alçada de Bolvir, en la N-1313, carregat de contrabando (botelles de whisky, tabac, material electrònic) valorat en un milió i mig de pessetes.

El dia 3 de desembre, després d'algunes gestions realitzades per la Guàrdia Civil de Puigcerdà, es detingué els autors d'un robo perpetrat al xalet de Ramon Andreu. Els objectes robats, un televisor en color, una càmera filmadora i una altra fotogràfica per valor de 100.000 ptes. Els autors foren, els menor M.M. i F.C., i el major d'edat José Martínez Carrasco que es dedicà el producte del robo.

RUFACA EN LA PRENSA FRANCESA

En su número 107 del mes de diciembre la revista TRUC publicó la siguiente nota:

"RUFACA" de Cerdagne: Pour les habitants de Bourg-Madame et de Puigcerda, la frontière qui les sépare est quelque peu symbolique. Ils en administrent une nouvelle preuve en publiant, par le biais de l'Associations "AMICS DE Cerdanya" une revue commune: "RUFACA", réalisée à Puigcerda. Des informations locales très variées, traitées en français et en catalan.

La revista TRUC que abarca principalmente el Roussillon francés, edita también en catalán y se interesa a la actualidad en general con un enfoque suficientemente "libre" para hacer la revista amena.

CARTA OBERTA

A FECSA

Malgrat inscriure's en la plena actualitat, no trectarem massa extensament —en aquesta ocasió— el fet del darrer "apagon" del mes de novembre. I no ho fem per creure que hauriem de parlar del que és parla sempre. Per això hem cregut millor adreçar unes preguntes als responsables —a la companyia FECSA— i fer-ho públicament. Qué siguin ells mateixos qui ens contestin.

A continuació reproduïm íntegrament la carta que els hi hem adreçat.

Carta Oberta al
SR. DELEGAT DE FECSA
PUIGCERDA

Puigcerdà,
Desembre '78

Recollint el malestar de la població de Cerdanya a causa dels darrers "apagons" que hem sofert, li adreçem les següents preguntes, esperant que compregui la necessitat d'informació que tenim tots per les coses que ens afecten.

Les preguntes són:

- 1.- Quines han sigut les causes que han provocat el darrer "apagon" del 27/28 de Novembre, el qual deixà tota la comarca a les fosques.
- 2.- Tots recordem el Nadal del 73. I tenia presents els continúes "apagons": a l'hivern per la neu i el vent; a la primavera i a l'estiu per les tempestes; i en èpoques de calma per les bèsties. Aquesta situació, la Companyia com la pensa resoldre? S'ha pres alguna mesura des del Nadal '73 que no hagi donat resultat?.
- 3.- Tots sentim enveja quan observem que a la Cerdanya "francesa" tenen llium fins i tot en els moments més crítics, climatològicament parlant. Tots pensem que una connexió amb França ens podria ésser molt favorable. FECSA, també ho ha pensat? Quines passes s'han donat en aquest sentit i quines possibilitats hi han per aconseguir-ho?
- 4.- En un Quadern (25 Aniversari FECSA, 1952/77) hi ha un mapa on hi marquen una línia d'alta tensió en construcció i programació, de 110.000 volts, amb dos circuits, que va des d'Adrall (Alt Urgell) fins al peu del Cadí, en la vessant cerdana. Ens pot informar FECSA a quina fase de construcció està, i si aquesta línia representarà la millora del servei a la nostra comarca?

Agraïa l'atenció dispensada

per RUFACA

P.D.: Preguem que la resposta sigui adreçada abans del 15 de gener —per la seva publicació— en el local d'AMICS DE CERDANYA, Pas-seig 10 d'Abril s/n. PUIGCERDA

DILLUNS: UN DIA NEGRE

Un dilluns que tots recordareu vaig aprofitar la festa setmanal dels comerços per anar a Barcelona a resoldre alguns afers i per desintoxicar-me —cal dir-ho— de tanta conversa amb el Sr. Pere. Però jo no sé quin mal he fet als deus per a que no em deixin escapular-me ni un sol dia del que sembla ésser el meu destí (miserable destí!, on sigui que estàs, em vols explicar perquè sempre em toca en a mi? I si no m'ho dius consultaré al Sr. Ian Peren per veure si ell m'ho pot arreglar... però, en fi, aquesta és una altra història). Resulta que al mateix tren, a la mateixa hora, al mateix vagó i al mateix seient —ja m'explicareu si això és casualitat— hi vaig trobar al senyor Pere. Quan vaig pensar en les quatre hores que m'esperaven em va semblar que em sobrevenia un desmai, però no hi va haver prou temps ja que el Sr. Pere va començar a disparar:

— Ja veus quina casualitat. Tu també en aquí. No em diguis que vas a Barcelona? —i sense esperar resposta—, jo també. No ho tenia pas previst baixar-hi, no, però m'ha passat que jo tinc el costum d'aixecar-me a mitja nit o a la matinada a fer un pipí. I avui, com cada dia, m'aixeco del llit, surto al paset, apreto l'interruptor de la llum i bona nit i bona hora: res de res. Llavors he pensat: bueno, ja l'hem cagada. He fet el pipí i mentre el feia anava pensant en quantes hores tindriem que passar sense llum. Ja ho saps tu, a la Cerdanya quan s'apaga el llum, un no sap si mai més tornarà a veure'l. Doncs bé, llavors m'he decidit: me n'aniré a Barcelona i de passada aprofitaré el temps, perquè tenia que fer uns quants comptes però sense llum poca cosa podia fer allà al despatx

fosc com és. I aquí em tens.

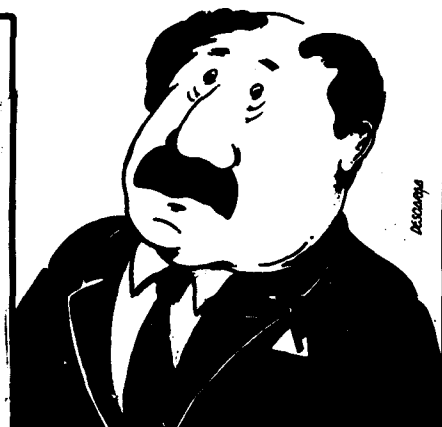
En aquest mateix moment el tren arrencà i jo vaig aprofitar l'avinentesa per concentrar-me en un "Lecturas" per veure si el Sr. Pere se n'adonava que volia llegir. Però no hi va haver manera. A la revista hi surtia una foto d'en John Travolta i aquest —com qualsevol altre— és un motiu suficient per a que el Sr. Pere pogui buidar el seu magatzem de paraules, molt ben provist, per cert:

— Es una vergonya això d'aquest Travolta. Tothom parlant d'en aquest Travolta, de la fiebre del sábado a la noche i de Gris i total res. Un xicot amb una cara de cavall que no pot amb ella, que necessita no sé quants mesos d'assaig per arribar a contorsionar una mica el cos i d'això avui, se'n fan una "estrella". I toooots al radera, que si el Travolta porta pantalons de cuir, que si el Travolta es pentina així, tots oentinat com ell. On anirem a parar amb aquesta joventut. Borregos!, tots són uns borregos! Quan no són idiotes es droguen i quan no es droguen s'inventen qualsevol cosa per empenyar, només per empenyar.

La paciència de tots te un límit i si al límit de la meva costa molt arribar-hi, he de reconèixer que qui més vegades ho ha conseguit és el Sr. Pere. Per això no em vaig poguer estar de recordar-li un fet:

— No vagi tant lluny, home! no s'esveri. O és que no s'enrecorda d'aquell bigotet que vosté portava fa molts anys calçat del bigotet del Clark Gable? Perquè si vosté no s'enrecorda, jo sí, eh?

— Home, però allò era una altra cosa. Una cosa és un bigoti i una altra aquests trajos de cuir i aquesta mena de ball desenfrenat

que no és ball ni és res. Allà on hi hagi un bon agarrao... i és que hasta els actors eren una altra cosa. No t'en recordes de "Lo que el viento se llevó"? renoi quina interpretació. I ara què?, només fan tabarres.

Entretant el tren s'havia aturat a Alp i ja feia estona que hi érem. Jo tremolava de por imaginant-me les habituals hores de retràs aguantant, endemés, al Sr. Pere. Va passar mitja hora, una hora i el tren parat i jo exhaust suportant aquell monòleg. Passà el revisor, passà el maquinista, passà en John Travolta i ningú deia res, només el Sr. Pere que ja havia planificat tota la xarxa vària del país. Afortunadament me'n vaig enrecordar que portava una revista d'aquestes senyores destapades a la cartera i sense dir res la hi vaig deixar. L'agafà, se la va mirar de lluny, em va mirar i després de dir-me amb tot despectiu "aquestes porqueries llegeixes?" no em va dirigir la paraula en tot el viatge, entretingut com estava, i això que si el viatge ja és llarg de per si, en aquella ocasió calgué afegir-hi dues hores més.

Kere

PUNTUALITZACIÓ

Com Vds. haurant pogut comprovar, últimament les fotografies de RUFACA surten sense firma, sense el nom dels qui les han fet. Bè, això té una explicació molt concreta; no és un descuit de l'impressor, ni dels qui fan la revista. Simplement és degut a que no ens deixan posar-lo. Es degut a que ens han amenaçat en denunciar-nos si posàvem la nostra signatura sota la

foto.

Qui ens ha amenaçat? Creiem que no val la pena dir els noms perquè molta gent ja s'ho pot imaginar.

D'aquesta forma, el nostre treball queda penjat. Queda com un quadre sense firma o una poesia anònima; i això no vol dir que ens comparem a un gran pintor ni a un bon poeta. Només diguem que es

un treball coix. Però ens consola el fet de que fins i tot es un treball per RUFACA, o el què és el mateix, un treball per la Cerdanya.

Nosaltres preguntem: és què ens menjem el pa d'algú? Es que fem algun possible mal econòmic a ningú? Podem assegurar que aquest treball, apart una gran satisfacció, només ens comporta sotragades a la nostra butxaca; sotragades que en definitiva van a parar en els qui ara ens han amenaçat en denunciar-nos.

(segueix a la pàgina següent)

(de pàgina anterior)

Des d'aquestes fulles hem demanat, i demanarem sempre, la col·laboració de tothom. Això vol dir que agraïm els treballs que ens envien tota la gent que vol col·laborar a la nostra revista. I això també vol dir que agraïrem igualment totes les col·laboracions fotogràfiques dels qui tinguin alguna cosa que ensenyar per mitjà de les imatges. Inclús si es tractés d'un treball d'un possible professional l'agraïrem igualment, i sense cap mena de deute, el publicariem amb la seva signatura.

Explicuem tot això perquè

l'únic que ens cap dins del cervell és pensar que aquestes amenaces siguin degudes a que "algú" pensi que ens fem propaganda. I volem demostrar que no és aquest el motiu que ens mou a treballar per RUFACA.

Tothom qui volgui col·laborar amb escrits, amb fotografies, amb dibuixos, etc., té dret a firmar les seves aportacions, sempre que no ens diguin el contrari.

De totes maneres per evitar malentesos **RETIRAREM TOT POSSIBLE NOM DE LES FOTOS.** Només publicarem els noms dels qui siguin professionals, per veure

si així al menys es decideixen a col·laborar i no a fastigajar.

Voldriem acabar, per tranquil·litzar els ànims dels nostres "denunciants", preguntant públicament: alguna persona o entitat pot dir que hem cobrat alguna quantitat, per petita que sigui, per alguna fotografia? Algun fotògraf pot dir que per la nostra culpa ha perdut algun treball i, per tant, haguem mermat els seus beneficis? Si algú ho pot afirmar, o tan sols insinuar-ho, tenim aquestes pàgines obertes.

RUFACA

LA CONSTITUCIÓ

ABANS EL DIA 6

Serveixin aquestes quatre línies per donar constància dels actes públics que varen tenir lloc a Cerdanya, com a components de la campanya pel Referèndum Constitucional.

L'UCD aprofità l'ocasió per fer la presentació a Puigcerdà dels seus militants. L'acte tingué com oradors a Anna Maria Oriol, Josep Maria Mesa Parra i Malcel·lí Moreta.

Els Parlamentaris de Girona, aprofitaren la seva estada a Cerdanya i feren xerrades sobre la Constitució a Llivia (Francesc Ferrer i Lluís Sacrest), Bellver (Jaume Sobrequés) i Alp (Ernest Lluch).

Finalment, el PSUC també participà a la campanya, amb la presència de Marçal Tarragó i Cipriano Garcia.

UNAS PREGUNTAS

Somos un grupo de chicos y chicas de Quinto Curso de E.G.B. Como estamos en tiempos de Constitución, nos hemos formulado unas preguntas:

— ¿Por qué no estamos sometidos en la Democracia, si la frase: "El Gobierno del Pueblo, para el Pueblo y por el Pueblo" sí nos admite, ya que también nosotros somos el Pueblo?

— Si los mayores tienen sus derechos y son respetados, ¿por qué los nuestros no?

— ¿Por qué no hay una Democracia infantil?

— A nosotros nos afectan las decisiones del Gobierno, pues ¿por qué no nos tienen presentes a la hora de hacerlas?

— Los días anteriores al "6 de diciembre, día de la Constitución", en la tele, a la hora de Dibujos Animados, daban información sobre la

Constitución ¿Por qué, si de hecho, los niños, no les interesamos como políticos?

— Y para finalizar: quisiéramos la respuesta de una pregunta muy simple: ¿Quién manda en el país?, ¿el Pueblo, o los que se llaman el Pueblo?

Si creen que esta carta puede editarse, se lo agradeceremos mucho.

Quinto Curso E.G.B. Hermanas Carmelitas de la Caridad. Olga Geli, Helena Turiera-Puigbó, Rosaura Fabra, Alejandro Lucarini, Jorge Gómez, Teresa Turiera-Puigbó, Marta Cabot, Isabel Márquez, Cristina de la Fuente, Montse Escribano, Yolanda Lozano, Carmen Fàbrega, Mireia Capalbo, Jorge Villanueva.

NOTA

Al tancar l'edició d'aquest número de RUFACA no havíem tingut temps per intentar un anàlisi dels resultats del Referèndum de la Constitució a la Cerdanya. En el proper número i amb més temps procurarem publicar-ho.

CONSTITUCIÓ 6-12-78

Resultats

	ALP	PSUC	UCD	INDEPENDENTS	NO VOTANTS	BLANCS	NULS	TOTAL	ALP (%)	PSUC (%)	UCD (%)	INDEPENDENTS (%)	NO VOTANTS (%)	BLANCS (%)	NULS (%)	TOTAL (%)																									
CENS	177	87	70	22	131	103	287	218	66	181	189	410	574	493	62	90	155	4.367	9.411																						
VOTANTS	402	365	299	193	120	74	212	178	17	124	125	162	411	340	44	60	128	2.942	6.336																						
SI	87	80,7%	214	66,1%	278	92,3%	171	95,9%	101	81,4%	68	91,9%	170	88,9%	149	83,7%	170	87,1%	112	90,3%	109	87,9%	173	94,9%	267	99,0%	320	94,7%	42	91,4%	13	88,9%	122	97,1%	2.578	98,4%	3.442	99,0%			
NO	8	1,9%	13	3,5%	8	2,4%	10	4,6%	5	4,4%	3	4,4%	25	11,3%	16	7,8%	4	2,2%	9	3,8%	4	3,0%	2	1,1%	24	5,8%	10	2,9%	0	0	2	1,6%	4	3,1%	126	4,0%	188	5,0%			
BLANCS	6	1,5%	27	7,4%	23	6,5%	30	13,3%	12	10%	3	4,4%	7	3,3%	10	5,6%	2	1,1%	3	2,4%	12	6,0%	3	1,6%	9	2,1%	9	2,4%	4	4,7%	4	3,1%	2	1,7%	157	4,0%	311	4,6%			
NULS	1	0,2%	9	2,4%	0	0	2	1,1%	2	1,6%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PERCENTATGE	16,2%	44,1%	18,7%	32,1%	20,1%	71,6%	75,8%	81,6%	166,7%	68,70%	66,1%	37,8%	71,6%	67,9%	70,9%	66,6%	73,4%	67,9%	67,9%	70,9%	66,6%	67,9%	67,9%	67,9%	67,9%	67,9%	67,9%	67,9%	67,9%	67,9%	67,9%	67,9%	67,9%	67,9%	67,9%	67,9%	67,9%	67,9%	67,9%	67,9%	

ELS PARLAMENTARIS A PUIGCERDÀ

Dins el seu programa itinerant de reunions, l'Assemblea de Parlamentaris de Girona vingué a Puigcerdà. Hi eren presents tots menys tres, dos dels quals excusaren la seva ausència, mentre que el tercer, el diputat per UCD, Joan Gich, no ha assistit a cap reunió de l'Assemblea. La seva estada es composava de dues parts, una d'ordre intern i una segona de presa de contacte amb la població de Cerdanya.

En la primera tractaren, com consta en l'acte de la reunió que han fet arribar a RUFACA, qüestions relacionades amb la problemàtica del suro, la millora de la carretera N-150 (Olot-Ripoll), la situació dels mestres d'escoles d'adults, el tema plantejat per diverses Cooperatives de vi sobre l'impost especial, etc.

Debateren també la situació política actual i manifestaren la seva satisfacció pel treball realitzat per la "Comissió dels vint" en l'elaboració de l'avantprojecte de l'Estatut, a part de les esmenes que cada partit pugui presentar.

La segona part, però, fou la que més interès despertà entre els cerdans presents, ja que es tractava de dialogar amb els parlamentaris sobre qüestions específiques, sobre problemes de la Cerdanya, i veure quines possibilitats tenien per arribar a resoldre-les. En aquest aspecte, però, de bon principi digueren que no pensessin que ho podien

tot, però sí es comprometien a fer tot el possible.

Es tractà el problema del Consorci, malgrat no coneixien el problema amb la suficient profunditat com per adoptar una decisió en aquell moment, encara que es comprometien a intentar, per tots els mitjans a les seves mans, que les posicions contraposades de la Generalitat, d'uns i altres Ajuntaments de Cerdanya, poguessin trobar una via de solució, que permetria arribar al tan necessari Pla Comarcal, com a primer pas per avançar, en el marc del Consorci, a un ple poder comarcal, doncs la funció del Consorci va més enllà del mateix pla.

En el propi àmbit d'ordenació del territori es parlà força de la "presència" dels túnels a la Cerdanya. Des del públic s'assenyalà la manca d'una informació exhaustiva per tal d'afrontar amb totes les cartes a la mà la necessitat o inconveniència dels túnels, així com el coneixement de la veritable situació en que es troben en aquests moments, ja que, per exemple, des de la taula es desmentí l'afirmació del President de la Diputació, Sr. Xuclà, en el sentit de que el túnel de Toses havia passat a la història, tal com es recollia a les pàgines de RUFACA. El problema real d'aquest túnel és el financer. Sobre aquest tema, informaren d'una reunió entre en Tarradellas i en Alex Savary (de la Comunitat

Econòmica Europea) que versà, entre altres coses, de la qüestió dels túnels que ens afecten (encara que, possiblement, es tractés més el del Cadí). De totes maneres, els parlamentaris agafaren el compromís d'obtenir el màxim d'informació possible i tornar a Puigcerdà a exposar-la.

Es va tractar altres coses, com la qüestió del servei que ens ofereix FECSA, la qüestió dels pobles de Cerdanya sense telèfon, com també del deficitari servei de RENFE. En el sector de l'ensenyament i la cultura es coincidí en destacar la manca d'una Biblioteca Municipal i, sobre tot, una guarderia infantil. Tots aquests temes són prou importants com per merèixer un tractament més ampli en números successius de RUFACA.

Per finalitzar, remarcar l'especial èmfasi que posaren els parlamentaris en que els usuaris dels serveis sanitaris comunicuessin qualsevol falla en aquests serveis a Cerdanya, més pel que fa referència a la Seguretat Social, doncs s'ha aconseguit que el Senat designi una comissió d'investigació sobre la corrupció a la Seguretat Social, de la que forma part el Senador de l'Entesa, Salvador Sunyer.

Per qualsevol comunicació que se'ls volgui fer, deixaren la següent adreça: ASSEMBLEA DE PARLAMENTARIS DE GIRONA (Lluís Sacrest). Carrer Nord, 10. GIRONA.

LAMENTABLE PERDUA: SEMBLA SER QUE ESTANCA LA MANTEGUERIA DE LLÍVIA

Pels voltants de l'any 1928 es fundà a Llívia una indústria obligada per ésser aquesta una comarca a on hi predominava la bona ramaderia. L'esmentada indústria es creà per facilitar la conversió de la llet, doncs era molta la que aquí s'arregljava. El promotor visible d'aquesta societat, fou el senyor Boladeras i la cosa marxava sobre rodes per tothom mentre l'esmentat senyor va poguer fer-se càrrec de la direcció, però com el temps passa irremissiblement, arribà el moment que tingué o pensà delegar la direcció al seu fill, que semblava no tenir el mateix esperit envers Llívia.

L'esmentada indústria, afavoria tots els pagesos i al mateix temps unes quantes dones i homes que trobaven una col·locació sense tenir que desplaçar-se.

La falta d'esperit, pel que sigui, d'aquest home per continuar

es possaren de manifest, en el moment que prengué la direcció, doncs els empleats de més confiança, antics i possiblement socis, demanaren la baixa, al veure que la cosa naufragava.

Altre motiu pel que era convenient aquesta indústria, era perquè els productes que d'ella sortien, feien la delícia de tots els visitants; era després de la farmàcia, el que tots demanaven per emportar-se'n alguna cosa, doncs la seva fama era reconeguda arreu de Catalunya.

El mes de novembre de 1977, foren convocats a una reunió, tots els pagesos aportadors de llet i s'els hi suplicà que no marxeessin, doncs hi havia rumors de que la cosa no marxava bé, i molts pel temor de no cobrar anaven prenent decisions de portar la llet en llocs més segurs. La promesa del Sr. Boladeras, pare, fou de què es comprometia a continuar tal com havia funcionat fins

llavors.

La resta de pagesos continuà éssent fidel malgrat el preu, doncs estan orgullosos de la seva Manteguera i fan el sacrifici. A pesar dels rumors no volguent que desapareixi aquesta indústria que encara que petita val més poc que res.

A partir del més de gener de 1978, es començà a notar que d'alguna manera la cosa no marxava, doncs els mesos de llet no es paguen normalment fins l'extrem en que en el mes d'octubre es tenen que protestar talons bancaris per no haver-hi recursos.

Estem en el mes de novembre, la indústria sembla ser que ha plegat i no han donat la més petita explicació ja que el lògic hauria sigut la convocatòria d'una altra reunió derogant la promesa que s'havia fet als pagesos a la reunió de 1977.

Voldriem saber que es pensa fer amb els empleats que es troben

Tribuna Política (oberta a tots els partits)

PSC-PSOE

HA NACIDO UN NUEVO REGIMEN

Con la aprobación por el pueblo español de la Constitución democrática, han quedado definitivamente cerradas la etapa franquista, el periodo de transición y la política del consenso.

Ahora se abre un primer periodo constitucional, en el que todas las fuerzas políticas, económicas y sociales tienen que jugar su propio papel. Es la hora de la participación ciudadana, del trabajo colectivo, de la aportación personal.

Los resultados del Referendum demuestran que el electorado de izquierdas ha respondido a la convocatoria de sus partidos. Las derechas en cambio, no se han sentido atraídas a la llamada de sus líderes. Existe una crisis de identidad de la derecha, tras 40 años de gobierno de la Dictadura. Parece pues que la hora de los socialistas está muy próxima. Y es que la burguesía ha dejado de representar los intereses de la mayoría de Catalunya y lo que es peor, ha dejado de ser una fuerza de progreso social y nacional. En consecuencia, ponemos la candidatura de la clase obrera como clase dirigente y como forma de sociedad en la Catalunya democrática de hoy.

Los socialistas queremos que la Patria naciente lo sea a la medida de todos, sin rencores ni venganzas, pero que en ella se arraiguen nuevamente los sentimientos de libertad, de justicia, de igualdad y pluralismo político que proclama el articulado de la Constitución. Para ello necesitamos la solidaridad y el esfuerzo de todos, sin desfallecimientos, pues sólo con el esperanzado sacrificio de todos conseguiremos que la democracia se consolide y arraigue definitivamente. Y de un modo especial hacemos una llamada a la juventud, ya que ella es el relevo natural y la continuidad a nuestros esfuerzos y sacrificios.

Hemos de detectar los problemas de nuestra sociedad, de nuestra comarca y de nuestros municipios. Y para ello convocamos desde ahora a todos los ciudadanos a la más sincera colaboración. Y con su ayuda hemos de elaborar un programa de actuación y fijarnos

unas metas que respondan a los intereses de las clases sociales más desatendidas hasta el presente. Este programa y esta valoración de prioridades, no podemos hacerlo a la conveniencia de todos sin la ayuda de todos. Y hemos de penetrar en las entidades culturales, asociaciones de vecinos, o de padres y alumnos, en todas las facetas de la vida ciudadana para impregnarlas de nuestra presencia y de nuestros ideales. Y con todo ello, transformaremos la sociedad.

AGRUPACION COMARCAL
DE LA CERDANYA

UCD

I tampoc U.C.D. ha enviat la seva col·laboració a temps en el moment de tancar l'edició. Esperem poder publicar-ho el proper número.

PSUC

El PSUC a Cerdanya es congratula de la definitiva derogació de les lleis franquistes i de la consolidació de les garanties democràtiques i de llibertat que ha comportat el SI a la Constitució. Valorem també positivament els resultats del referèndum pel que fa a Cerdanya, on la població s'ha manifestat afirmativament davant el text constitucional insertant-se plenament en la tònica general de Catalunya. Els comunistes cerdans vam entendre que, si la constitució donava un marc democràtic i progressista al

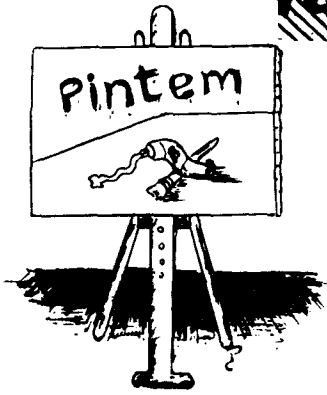
joc polític de l'Estat Espanyol, com a habitants de l'Alt Pirineu teníem, ensems, altres raons addicionals per votar afirmativament:

1) La Constitució possibilita a través de l'Estatut una nova divisió territorial que es fonamenti en la realitat comarcal i supra-comarcal, deixant de banda la irracional divisió en províncies que manté a la Cerdanya dividida artificialment i

2) Preveu un tractament diferencial per les zones de muntanya cara a assolir els objectius generals d'equilibri territorial i entre els diferents sectors de l'activitat econòmica. En conseqüència, el PSUC a Cerdanya va fer sentir la seva postura en favor del vot afirmatiu durant la campanya i, en el mateix dia 6, amb la presència dels seus apoderats a les taules electorals, presència més plantejada en termes de col·laboració i de recull d'informació que no pas de control estricte.

Acabat el període constitucional, s'obre per tots una nova etapa que haurà de passar a Catalunya per l'Estatut i les eleccions municipals, enguany absolutament prioritàries a qualsevulla altra consulta popular. Per tant, la campanya per les eleccions locals, de fet, ja ha començat. El PSUC, de fa temps, ens hem anat plantejant les directrius generals i els programes concrets pels que haurà de passar a Puigcerdà una alternativa municipal democràtica i no continuista. Cal fixar encara qualsevol tipus d'acord electoral, però volem manifestar-nos públicament en contra de qualsevol intent d'ensamblar una sola candidatura on hi siguin representats tant el caciquisme com els sectors progressistes. No busquem cap enfrontament, però és evident que els interessos que representa algun partit present a Puigcerdà són diferents als que nosaltres defensem i aquestes diferències hauran de dirimir-se electoralment. El PSUC proposem la constitució d'una candidatura progressista àmplia que aïlli el caciquisme i que aportí a l'Ajuntament l'honestitat, l'eficàcia i la transparència informativa de les que ha estat mancat tant temps.

COMITE COMARCAL
DE CERDANYA

PINTURA A LLÍVIA

El dia 8 de desembre, "dissabte", va tenir lloc al Restaurant Can Ventura de LLívia, la inauguració de la col·lectiva Carles Clot (que signa Cuscus) i Joan Descarga que presenten 25 obres d'última execució, en la que trobem una temàtica comuna amb execució divergenta. Temàtica dels objectes quotidians i del mitjà rural, en els que hi viuen, interpretats de forma molt personal.

Carles Clot ambienta els seus models, tractats de forma figurativa en uns ambients còsmics i al·lucinats,

seguint la coherència de la seva trajectòria anterior de cotinua recerca.

Joan Descarga basa la representació del tema en una aproximació al objecte, el més fidel possible, ignorant, a propòsit, qualsevol interpretació personal limitant-se a "dir-nos" com són les coses i no com les veu.

El treball constant al que ens venen acostuman (recordem la seva participació a les col·lectives de Pintura Jove de Cerdanya i a l'organitzada per la Comissió de Festes de Vilallobent, dins aquest any) crec és la base de la seva activitat i ens demostren un saber fer, ganes de continuar fent i de mostrar el què fan, tot això sumat a l'iniciativa de fer els seus propis cartells anunciadors, d'un en un, com a deferència als botiguers que van col·laborar, fa que veiem aquesta exposició com una intenció comunicativa i crònica d'un temps (el temps que vivim).

Als crítics i a la història deixo els judicis de valor.

M.S.

galeria d'homes il·lustres de cerdanya

GALCERAN D'URG

Aquest cerdà nasqué cap a la fi del segle XII.

Junt amb el seu germà Ramon creixia en mig de l'ambient de patriotisme i fé cristiana que es respirava en la seva llar.

Educats en tan bons sentiments es formà llur personalitat valenta i vigorosa, donant-se a conèixer ben aviat per llurs proeses.

El joglar, Beltran de Born, contemporani seu, ja parlava d'ells en les seves poesies, enaltint llurs virtuts cíviques que amb entusiasme publicava en els seus cantars de gesta.

I ens conta també l'història com aquests dos germans varen prendre part en la gloriosa batalla de Les Naves de Tolosa, l'any 1212, essent en Galceran un dels capdills que més es distingiren en aquella memorable batalla, en la qual les armes espanyoles, gloriores i triomfants, abatien tot l'orgull dels sectaris de Mahoma.

Més tard fou en Galceran anomenat senyor d'Illa, de Bula-Terranera, d'Estoer, pertanyent-li ademés la meitat del senyorio de Joch.

Es creu que la seva mort ocorregué cap a l'any 1253, encara que no se sap la data fixa.

(Del llibre de Mn. Puyol)

Nostàlgic

fa molts anys

FA MOLTS ANYS

Any 1290. Bernat Pellicer i Ramon Morer de Puigcerdà contracten la construcció de la porta petita de l'església de Santa Maria, d'igual alçada i amplada que la porta del pòrtic de la de Montpeller, per 250 sous barcelonins.

El mateix any i al mateix lloc, Jaume de Vilallobent vent a Pere Blanch una casa per 2.062 sous barcelonins.

No hi ha dubte que l'estudi del valor adquisitiu de la moneda unitària medieval és molt interessant, si bé molt complex, puix que un quilo de pa, una peça de la mateixa roba, o una vaca, o un xai, no tenien el mateix valor en sous o diners, a la Garrotxa, que al Solsonès o al Barcelonès.

Tanmateix, un soldat, amb el menjar, dormir i vestir donats pel senyor del castell, només rebent de paga al mes 50 sous, segurament que podia viure molt bé.

(De Catalunya Comptal)

NOSTALGIC

(continua de la pàgina 7)

al carrer així com per les bones, algun dels quals portava a la empresa pels voltants de 20 anys.

La majoria dels pagesos es temen haver de recórrer a la justícia per cobrar, ja que no és lògic

que l'esforç del seu treball vagi a parar a mans d'irresponsables.

Esperem que tothom que pugui aportar ajut o sol·lució hi col·labori.

NO N'HI A PROU AMB SOMNIAR

Força amics em diuen que s'aburreixen. És una constatació. Però, us heu plantejat mai de submergir-vos en l'oceà immens de possibilitats que teniu al vostre voltant, només amb l'ajut exclusiu, en la major part dels casos, del vostre esforç personal?

Us en citaré alguns:

- TREBALLS DE RECOPIACIO:**
- Accidents geogràfics, noms de carrers, de cases, masos, camps, arbres, flors...
 - Llegendes, balls, cançons, costums, vents, paraules poc corrents, eines, objectes casolans, viandes, diades significatives...
 - Tècniques tradicionals de sembrar, podar, conserves casolanes, remeis a l'abast de la mà...
 - Intents de reconstrucció (amb el corresponent assessorament, i l'ajut econòmic d'entitats de crèdit) d'esglesioles, masos típics, ponts...

Les possibilitats senceres no cabrien en aquesta RUFACA. Si vos teniu quelcom per comunicar no cal que us diguem que res de cerdà no ens és extrany. Envieu-nos les vostres aportacions a aquesta secció, anomenada: "LES ARRELS", on de segur en donarem notícia.

El Raier del Querol

amics de la natura

INFORME DE LAS CARACTERÍSTICAS Y SITUACION ACTUAL DEL RIO SEGRE

Esta Sociedad de Caza y Pesca de la Cerdaña cree oportuno y necesario que antes de llegar a toda una serie de conclusiones, desglosar y analizar las virtudes de éste tan espléndido río Segre.

LA SITUACION GEOGRAFIA DEL RIO SEGRE EN LA CERDAÑA ES LA SIGUIENTE

Nace en la Cerdaña francesa, en las estribaciones del Monte Puigmal. Está formado por diversas fuentes o manantiales, que nacen y fluyen entre el Puigmal de Lló y el Pico de Finestrelles, y que se reúnen en un punto de convergencia llamado precisamente El Pico del Segre. Con el Pico de Finestrelles al este y el Tossal de Err al noroeste, se forma una garganta que ha sido bautizada turísticamente como "Les Gorges del Segre".

"En el municipio de Lló, en donde nace el río Segre, ha sido declarado por nuestros vecinos franceses, Reserva Natural de Botánica, por ser el lugar de Europa que reúne mayor variedad vegetal".

Al llegar a la Cerdaña española, el río Segre que no entiende de tratados ni de leyes, empieza a contaminarse (pues todos los pueblos de la Cerdaña Francesa cuentan ya con depuradoras) con las aguas fecales de Bourg-Madame, la excepción, y de Puigcerdá, pero creemos que la solución está ya en puertas, porque existe el proyecto de construcción de las depuradoras pertinentes.

El río Segre era (no sabemos si aún está considerado igual) uno de los mejores ríos de Europa en repoblación natural de sus especies, es decir, la Trutta Fario o Común. Hace unos años visitó esta comarca el profesor Linz de la Universidad de Liden en Holanda, conocido internacionalmente por sus estudios sobre los ríos que pueblan los Salmónidos, y argumentó con pruebas fehacientes (pesca eléctrica en una de las zonas más castigadas, Puente de Caixans) que era uno de los mejores ríos de Europa por la cantidad y calidad de sus especies, la Trutta Fario, y a ésta le bautizó como la "Venus de la trucha común".

Pasamos a continuación a explicarles el motivo de nuestra inquietud y preocupación, que es el motivo e inquietud de los 550 asociados con los que cuenta esta Sociedad de Caza y Pesca de la Cerdaña, entre pescadores y cazadores.

Al haber removido y construido un cauce nuevo en el río Segre con ingenios mecánicos, creemos que se ha derrumbado todo un Ecosistema por las siguientes causas:

1. Se ha destruido la fauna ictícola.
2. Se ha destruido la fauna terrestre y acuícola que puebla el mismo.
3. Se ha destruido la fauna vegetal en sus orillas.
4. Se ha destruido el hábitat natural de la trucha común con sus exigencias biológicas.

Es decir, a nuestro modo de ver es un verdadero atentado contra la Naturaleza.

Estamos convencidos que se ha destruido:

FAUNA ICTICOLA

Porque en el agua existe plancton y toda una serie de vegetales sumergidos de los que se alimentan gran cantidad de animales microscópicos, como las Daphnas o pulgas de agua, que en un metro cúbico de agua puede haber hasta una concentración de un millón de ellas. La trucha pequeña (alevines y jaramugos) consume gran cantidad de estos animales planctónicos.

Este plancton junto con hierbas acuáticas y algas o verdín forma la base del alimento, los pastos para la vida subacuática. Los crustáceos o peces se alimentan de algas, y los peces a su vez de crustáceos e insectos y de otros peces.

Por lo tanto, cuanto más fértil sea una corriente o un lago, más plancton, algas y mayores formas de vida contendrá, y por consiguiente, más truchas.

FAUNA TERRESTRE Y ACUICOLA

Porque en los ribazos de este río existe una gran cantidad de vegetación, que forma pequeñas selvas, que son asimismo hábitat y refugio de numerosas especies, tales como aves acuáticas (patos, bacecinas, becadas, pollas de agua, etcétera) y diversas aves migratorias (tortola, paloma torcaz) que anidan en estos tan bellos parajes. Asimismo se modifica el hábitat de numerosos roedores (marmotas, nutrias y desmán del Pirineo, pequeño roedor que creemos sólo existe en el

Valle de Arán y en la Cerdaña), aparte de los numerosos roedores que pueblan estos pequeños bosques, que a su vez sirven de alimento a numerosas rapaces nocturnas y diurnas, gracias a lo cual proliferan.

HABITAT Y EXIGENCIAS BIOLÓGICAS DE LA TRUCHA

Para mejor comprender este pez (Trutta Fario) hay que tener en cuenta que sus órganos obedecen por completo al estricto poder físico-químico que adquiere el agua al captar las influencias térmicas del espacio.

La vitalidad de la trucha se encarna en el poder que adquiere al sumarse su necesidad con el ambiente que le sostiene, que es la masa del agua, pero como esta masa es compacta y además variable puede perder y en este caso creemos que pierde, su valor fortificante, en cuyo caso, los órganos, al forzarse, se destemplan y llega la decadencia vital.

Al remover con las palas mecánicas el cauce y orillas de este río, sin dejar en su recorrido ni un obstáculo natural (piedras, troncos de árboles, etc.) produce que el agua no se oxigene lo suficiente, por lo que causa un gran detrimento en las condiciones naturales de este pez. No es sólo la oxigenación del agua lo que va en detrimento, sino que estos obstáculos naturales eran refugio y hábitat de dicha especie, que cuando mayor es el pez, busca las mejores pozas en alimento y cantidad de agua, cosa que por desgracia dichas palas mecánicas van eliminando, y la trucha tiene que ir en busca de su paraíso perdido.

Con todos estos datos, esta Sociedad de Caza y Pesca de la Cerdaña, a tenor de la visita que el pasado día 29 de junio a esta Comarca realizó el Sr. Jefe Regional de I.C.O.N.A., D. Juan Roch Carulla, acompañado del Ingeniero Jefe Provincial de I.C.O.N.A., Sr. Alemany, del Ingeniero Sr. Mataix, y del Sr. Nadal, Catedrático de Biología-Zoología de la Universidad de Barcelona, recorriendo en esta visita las zonas dañadas, quiere puntualizar y dejar bien claro las causas que motivaron nuestras quejas. Por lo que exponemos:

1. Que la Sociedad de Caza y Pesca de la Cerdaña promovidos por el interés y amor a Cerdaña, y por consiguiente a los ríos de esta comarca, viendo que en el río Segre se realizaban unas obras (principio vedado, en el Molino de Ger, y en la zona conocida como Ermita de Cuadras) que a nuestro modo de ver y de grupos ecologistas, y diferentes entidades, iban en detrimento y perjuicio del mismo río Segre, quiso enterarse de lo que ocurría en el mismo para intentar solucionar entre todos, lo que nosotros consideramos un desastre ecológico.

2. Que creemos y apoyamos que el río Segre tiene que tener un cauce seguro

y si para ello hay que realizar obras, lo único que pretende esta Sociedad de Caza y Pesca de la Cerdaña, es que se realicen como las que hicieron nuestros abuelos (casos de los farallones de piedras y rocas en la Granota, las Pereras, San March, etc.) porque creemos y el tiempo nos da la razón que es lo mejor.

3. Que si las obras a realizar en la zona del Molino de Ger se hacen como en el plano presentado por el Sr. Mataix, esta Sociedad no pone ningún reparo a las mismas, ya que creemos que el plano es perfecto, porque defiende a las propiedades y terrenos de las riadas que puede tener el río Segre, y al mismo tiempo da lugar a un hábitat ideal para la trucha.

4. Que las obras realizadas hasta el momento sólo han servido para proteger de forma provisional las plantaciones de I.C.O.N.A. en el río Segre, pero que por sus características, en cualquier riada, al ser grava, arena y pequeñas piedras los farallones realizados hasta ahora no tienen fuerza para aguantar cualquier riada que se presente, siendo al mismo tiempo un desastre ecológico y paisajístico.

5. Que la zona francesa por la que discurre el río Segre es aún virgen.

6. Que este río se puso a protección especial por decreto de 11 de septiembre de 1953 y decreto de 13 de mayo de 1953.

7. Que no es sólo una queja deportiva sino que creemos que es un problema económico, social, turístico y ecológico.

8. Que no intentamos ni hacer política ni dar lecciones a nadie, pero si los distintos Organismos a los que compete la materia de las aguas en sus distintas facetas no se ponen de acuerdo, siempre habrá un perjudicado, en este caso Cerdaña.

9. Que la Sociedad de Caza y Pesca de la Cerdaña no solicitó en ningún momento la dimisión del Sr. Alemany, sino que esperando la visita y estudio de la zona por los dirigentes de I.C.O.A., tendrían un compás de espera. Si las conversaciones no fueran satisfactorias se llegaría a los más altos Organismos para in-

tentar solucionar entre todos, lo que nosotros consideramos un desastre ecológico y al mismo tiempo solicitar la dimisión del responsable o responsables.

10. Que cualquier obra que por su importancia atañe a Cerdaña, lo comuniquen con los días de antelación hábiles, a los distintos Estamentos, Entidades, Cámaras Agrarias, Ayuntamientos, Mancomunidad, etc. de esta zona, para evitar de un principio los conflictos que puedan surgir.

11. Que esperamos que I.C.O.N.A. en la zona de la Ermita de Cuadras prepare y elabore un plan de actuación similar al anterior para bien del río Segre, y de las propiedades ribereñas del mismo.

12. Que esta Sociedad de Caza y Pesca de la Cerdaña ha repoblado con miles de alevines de trucha común criados en el Laboratorio Ictiogenico que esta Entidad posee en el Lago Morer, con huevos facilitados por I.C.O.N.A.

Con todas estas puntualizaciones, esta Sociedad de Caza y Pesca de la Cerdaña solicita:

1. La reparación urgente de los tramos afectados por las obras realizadas.

2. La repoblación con trucha fario de los ríos de esta comarca para intentar paliar los daños producidos.

3. La captura de los grandes ejemplares de trucha, en el Vedado de Pesca, por entender que son grandes depredadores, por el sistema eléctrico.

4. Que dicha captura se realice a mediados de noviembre, para así poder aprovechar al máximo las huevas y lecha de los ejemplares capturados.

5. Aurorización de ICONA para que miembros de esta Sociedad puedan efectuar en los Lagos de Maranges, la captura y posterior suelta de ejemplares de trucha común, para poder realizar con ellos la inseminación artificial seca en los mismos lagos.

Cualquier colaboración o ayuda que esta Sociedad pueda prestar en la medida de sus posibilidades cuenten con ella, siempre y cuando sea en bien de Cerdaña.

LA JUNTA DIRECTIVA

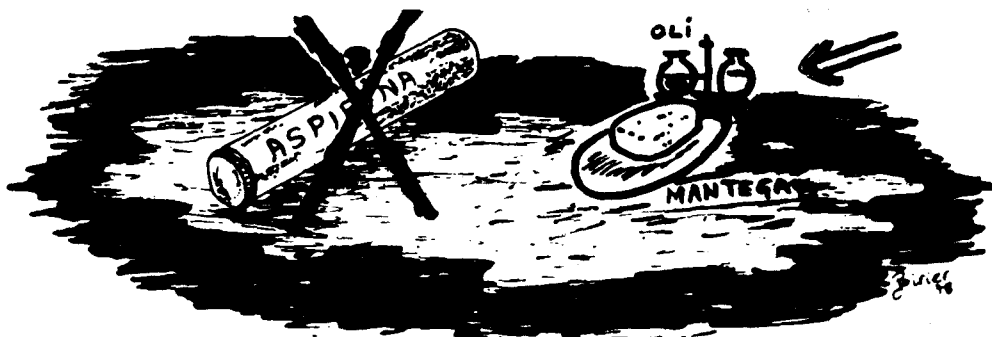

EL TICOU

En dos ocasiones el señor Robert JOFFRE mencionó en poemas anteriores la palabra TICOU, lo que sorprendía a buen número de ceretanos españoles. El Ticou existe efectivamente: cerca de Font-Romeu en el Macizo de Chambre d'Ase.

REMEIS

PROVATS

Seguim imperturbables en la nostra transcripció d'antics remeis de quan a Cerdanya no hi havia ni metges ni aspirines a l'abast. Encara hi ha qui diu i pensa que "cualquier tiempo pasado fue mejor". Nosaltres els animem a predicar amb l'exemple, a deixar-se de Intesa's, i aplicar-se aqueixos remeis bon troç més barats del que resulta la "Seguridad Social".

Seguim transcrivint textualment, respectant inclús l'ortografia:

REUMATISME NERVIOS alcanfor, greix de gallina o greix dolç, i una mica de mantega, posat tot a bullir i fregar-se amb dit unguent.

GARROTILLO cremar aprop del malal una cantitat amb parts iguals de quitrà i trementina, el fum que respira el malal fa desapareixer el mal; luego es renta el coll amb cobalto i aigua de cals amb parts iguals.

CREMADURA mantega fresca i clara d'ou, fer l'unguent posant-hi parts iguals de cada cosan renovant subin l'emplaste.

FERIDES I MACATS tintura d'arnica.

PER LES PICADURES O FERIDES VERENOSES aplicar acit fenic diluït amb aigua.

PER LA SORDERA canyella picada i oli d'oliva, fer l'unguent i fer de manera que en caigui alguna gota a l'oido.

Diuen que no hi ha pitjor sord que el que no hi vol sentir. Si fins i tot en aquests cassos el remei fós eficaç, RUFACA esgotaria les previsions de canyella i d'oli d'oliva (a risc de malmetre encara més el seu cascat presupost) de tots els botiguers de Cerdanya per tal de fer-ne arribar no sols als que cometen delictes greu per raó de càrrec no escoltant la veu del poble, sino a aquells que amagats darrera la seva voluntaria sordera són culpables de deixar fer i deixar malmetre el nostre patrimoni. ¡au!, i no volem caure en la tentació de pensar que el millor remei contra la sordera (determinades sorderes) és un bon bastó.

FRANCESC

BOTIGUES ESPECIALITZADES

CARRER MAJOR, 9, 14 i 16. PUIGCERDÀ

COMERCIAL
OLOTTINA
ELECTRICITAT, S.A.

MAGATZEM
DE FONTANERIA I ELECTRICITAT

- OLOT — Reis Catòlics, 13 T - 26 26 12
- RIPOLL — Sant Antoni, 11
- PALAMOS — Fuente s/n - T. 31 61 50

EL PRIVILEGI DEL MERCAT CERDÀ

El célebre "FORUM" concedit el 1181, i que constituïa el centre del mercat de Cerdanya, tenia el seu edifici, amb els pesos i mesures de control propis de la Vila, situat al bell mig de la plaça major, i amb les taules i balances, sota les cases porxadades d'aquella plaça.

La primera concessió del mercat puigcerdanenc es deu també al rei fundador de la Vila —el primer rei catalano-aragonés, Alfons el Cast— i se celebrava el dijous de cada setmana. Fou reiteradament confirmat per altres successors seus, els anys 1242, 1270 i 1424 especialment; i tots ells atorgaven la seva reial protecció a tots aquells que vinguessin al mercat de Puigcerdà —a ells i a llurs mercaderies— exceptuant-ne els traïdors, homicides, falsificadors de moneda, saltejadors de camins, sodomites, lladres, heretges, gitans de pau i de treva, desertors o fugitius de l'exèrcit del rei i els culpables de crim de lesa majestat.

Referent a les taules i balances dalt esmentades d'antuvi, l'obligació que tenien els mercaders de portar tots els queviures i mercaderies a la plaça, per vendre's directament al consumidor, abans de vendre-ho a les botigues o a les cases particulars. Doncs bé, aquelles taules i balances —que ja l'any 1280 s'arrendaven al més donant a l'encant públic— l'arrendatari les deixava als mercaders i altres venedors de fruita, merceria, carn, pesca, etc., mitjançant el pagament de sis diners al dia, tant els forasters com els de la vila. A partir de l'any 1691, els forasters continuaven pagant sis diners per dia; en canvi els de la vila pagaven només quatre diners diaris; però l'any 1718, com que alguns volien parar taula a la plaça cada dia, fou imposada als velhs la taxa de vint-i-quatre diners diaris, menys els dies de mercat, i als forasters no se'ls permeté parar taula més de tres dies seguits, sota pena de trenta sous barcelonins.

Adhuc més, l'any 1512 s'ha-

via prohibit als forasters tenir taula al mercat de la vila; tanmateix, restablert el mercat l'any 1522 a instàncies dels sobreposats i caps d'oficis; és a dir, a instàncies dels gremis, set anys després (el 1529) es decretava que no es fes "empatx" —com es feia— a que hi vinguessin els forasters. el 1541 s'insistia a reprendre i mantenir el mercat, cada dijous, per la utilitat de la gent de Cerdanya. Fins i tot, l'any 1586, el pare predicador de la Quaresma advertí que "pel bé dels pobres i en descàrrec de les nostres consciències" (dels cònsols i prohoms de la vila), era molt convenient que es fes el mercat de Puigcerdà "a part de que les univertats o pobles que tenen mercat augmenten de població i els seus habitants treballen més, per ser més ben proveïdes, i és més rellevant el comerç". No solament es va reprendre el susdit mercat, sinó que l'any 1688, un segle més tard, el Consell de Puigcerdà sol·licitava l'autorització del Virrei, per a poder-ne tenir dos dies a la setmana. No hi ha pas constància que això fos concedit; de moment es continuà amb un sol dia de mercat a la setmana, el dijous.

Tanmateix, l'any 1881, a instàncies d'uns cent-vint velhs, per a utilitat dels de la part alta de la població, i per tal d'evitar-los els inconvenients d'haver-se de traslladar al centre de la vila, fou autoritzat l'establiment d'un nou mercat a la plaça dels Herois, amb tal que respectessin l'arbrat que hi havia a l'esmentada plaça. Sembla que en aquesta època ja es feien els mercats els diumenges, car el jovent de Puigcerdà organitzava un ball a la plaça els dies de mercat, amb la finalitat d'animar-lo; els primers anys ho amenitzaven amb l'orquestra "La Tenora"; però l'esmentat any 1881, ja ho feien només amb un "organyillo", manubri o piano de maneta, digueu-ho com vulgueu.

Avui dia, no hi cal pas més música, que ja la fan ben bé prou

els marxants i la gent que acut al mercat. Bon senyal, oi?; així el poble està més content i satisfet...!

A partir de l'any 1887, es van numerar i taxar els llocs de venda a la plaça per als dies de mercat; tenim les tarifes de l'any 1890. Diuen així: Per metre lineal i per any, quatre pessetes i mitja; quantitat que a instàncies dels hortolans, fou rebaixada a tres i mitja. Als qui no ho tenien per anys, se'ls cobrava dos rals per metre i per dia; així com també cinc cèntims, o bé deu cèntims per cistella, segons la grandària.

Ara bé, l'any 1895, es tarifen de la següent manera: Cinc cèntims per cada perdiu, o conil, o per cada peça de volateria, així com per cada mesura de blat o civada; deu cèntims per cada llebre o per cada cistella d'ous, o per cada mesura (de vint litres) de llegums; quinze cèntims per cada sac de trumfes o de naps; vint-i-cinc cèntims per cada panera de fruita; cinquanta cèntims per la terrissa, pisa i objectes de vidre, segons el lloc o espai que ocupessin; si es tractava de cristalleria fina, una peseta per metre lineal que ocupés, igual com objectes de ferreteria i bateria de cuina. Les verdures, setanta-cinc cèntims el metre lineal. La quincalleria i bijuteria, teles, roba de qualsevol mena, teixits de seda, llana, fil, cotó, cinc pessetes per metre lineal; i els cavallets, gronxadors i altres diversions ambulants, deu pessetes per dia.

Referent als preus de certs queviures i mercaderies dels temps vells, que en el córrer dels segles han evolucionat extraordinàriament arreu del món, i també a Cerdanya, tant en els mercats com a les botigues, avui no us en podem dir res; potser en altra ocasió indicarem uns quants. Advertim només que tots els articles havien de portar patent el preu autoritzat.

SALVADOR GALCERAN
Arxiver Diplomat

BELLOC: UNE HISTOIRE! BELLOC: UNE RENAISSANCE?

Sur cette terre Catalane de l'ancien comte de Cerdagne où ont persisté tant de courants de dévotion populaire, un monastère fut élevé sur la colline de Belloc qui domine tout le territoire cerdan.

Cet "Beau-lieu", traduction française de Belloc, en latin "Pulchro-Locho", Emmanuel Brousse dans la "Cerdagne Française" en 1896, nous le décrit ainsi: "Belloc c'est le belvédère le mieux placé de la Cerdagne. Depuis la Perche jusqu'à Bellver, de partout l'on voit Belloc se dresser, fièrement campé, surveillant les nombreux villages éparpillés dans les environs. Les moines qui choisirent ce site pour y bâtir un couvent aimaient sans doute les belles perspectives, les majestueux panoramas. Si ces considérations ont guidé leur choix ils ne pouvaient mieux rencontrer... Les deux Cerdagnes apparaissent ici dans tout l'éclat de leur réjouissante splendeur. Dans des creux de verdure, gentils comme des constructions d'enfant, vous comptez les villages clocher par clocher..."

L'histoire de ce site rentre dans la nuit des temps. Bien avant la construction du monastère, sans doute bâti dès l'époque carolingienne en dévotion à Notre-Dame de Belloc, Patronne de la Cerdagne, une forteresse y avait été édifiée. Elle constituait, sur ce véritable mirador naturel, un repère qui relayait d'autres tours de guet du plateau Cerdan, et d'où l'on surveillait les cols de la Perche, de Toses et la Vallée du Carol d'où était à craindre la venue des éventuelles invasions. Elle veillait ainsi à la sécurité du peuple cerdan.

La découverte de vestiges préhistoriques nous permet de penser que ce haut-lieu était prédestiné à la dévotion divine, des pierres à cupules, signes astraux ou pierres à offrandes, la question reste posée, mais témoins irréfutables du lointain passé, y ayant été trouvées mais malheureusement emportées.

Il est difficile de donner les dates précises de ses origines religieuses, les différentes hypothèses étant souvent contestées. On pense toutefois que ce sont les ermites de St. Jérôme qui les premiers s'installèrent à Belloc et assurèrent un refuge hospitalier aux pèlerins et aux gens qui transitaient dans le pays, même rôle que devaient jouer les ermites qui s'installèrent à "Sant Marti de les Valls", au dessus du village d'Angoustrine.

Une chose est certaine, une chape-

lle sous le vocable de Marie existait déjà au XIIIe siècle puisque le 22 avril 1265, un certain Bernard de Agolisa fit don à "L'église Sainte Marie de Belloc", d'un manse situé dans la "vila de Eddors", l'actuel village de Dorres. Plus tard, grâce aux aumônes, on put ériger Belloc en chapellenie. D'après un acte de 1379, certains historiens supposent qu'il existait déjà toute une communauté ecclésiastique. Un mémoire du XVIIIe siècle nous précise que c'étaient les Bénédictins qui habitaient alors le sanctuaire. Toutefois, dans son ouvrage "Le couvent de Notre-Dame de Belloc" de 1904, l'abbé Capeille ne le pense pas, aucune trace de cet ordre n'ayant été découverte à Belloc.

La dévotion des Cerdans augmentait sans cesse envers la Madone de Belloc, et les legs et donations faits à l'église de Sainte Marie de Belloc étaient très importants. La Vierge était très invoquée et nombreuses étaient les grandes processions qui étaient organisées sur ce haut-lieu.

En 1579, les Trinitaires se fixèrent à Belloc, placé sous le patronnage direct des Consuls de Puigcerdà. Au mois de mai 1592 trois mille français, commandés par M. Durban, furent introduits dans la vallée de Carol, par des bandits du pays. Mais ils étaient à peine arrivés à Porta qu'ils furent découverts par la Tour cerdane, qui tira aussitôt son artillerie pour donner la signal d'alarme. Ils prirent alors à gauche, au lieu de suivre le cours de la rivière, et se dirigèrent vers Vilanova-des-Escalades, par Fanez. N.-D. de Belloc et Dorres, en brûlant et en ruinant tout sur leur passage. Ils furent attaqués à Vilanova par les "somatents" de Cerdagne, et repoussés d'Angoustrine, ils furent forcés de se réfugier et de passer la nuit dans les montagnes de Valmarans, où plusieurs périrent de froid. Après un tel désastre, les religieux Trinitaires de Belloc quittèrent leur couvent saccagé et ruiné.

En 1592, les Servites de la maison du "Bon-Succès" de Barcelone en Catalogne s'y établirent. Ils assuraient la scolarité des enfants cerdans qui pratiquaient l'apprentissage des langues latine, catalane et castillane. Après le Traité de Pyrénées en 1659, pour mieux annexer ce comté déjà récalcitrant à la domination française, Louis XIV, feignant une mauvaise administration du monastère, plaça le couvent sous la dépendance de la

Province de Marseille. Après cette annexion du Roussillon et de la Cerdagne à la couronne de France, la communauté monastique connut des hauts et des bas, mais les moines ont eu la peau dure et malgré tout et jusqu'à la Révolution, l'Ordre des Servites eut un de ses membres en résidence à Belloc.

Les commissaires qui, le 10 décembre 1790 se présentèrent devant le dernier prieur, le Père Riu, natif de Dorres, obtinrent de lui la déclaration "qu'il était dans sa 67e année: que dès sa plus tendre jeunesse, il avait embrassé l'ordre des Servites et resté presque toujours dans le même couvent; qu'étant si âgé pour ne pas quitter son solitaire berceau, el préférerait y vivre sans pension, pourvu qu'on laissât à la maison l'immobilier et le mobilier très nécessaire pour son entretien, quoique le revenu soit bien au-dessous de la pension" (d'après les archives départementales). Pendant deux ans encore, la chapelle de Belloc fut livrée au culte, mais au mois d'avril 1792, le district de Prades donna ordre de la fermer.

A une trentaine de mètres de l'église se trouve une grotte artificielle au fond de laquelle coule une source d'eau très fraîche. C'est là que les moines Servites venaient s'approvisionner d'eau et ils avaient donné à cette fontaine le nom de Saint Pèlerin, fondateur de leur Ordre. C'est véritablement étonnant de trouver une source ici. Elle a d'ailleurs elle aussi une histoire puisque la légende prétend que c'est ici qu'on découvrit celle qui est l'origine et la raison du monastère: "Notre Dame de Belloc". Avant l'arrivée des Servites, elle était nommée: "Font del Buc", peut-être à cause de l'excavation dans laquelle la Vierge fut trouvée, "buc" en effet veut dire creux ou excavation en catalan, peut-être aussi par transformation du mot "boc", qui lui signifie: bouc. Mais faisons donc place à la légende qui nous est racontée ainsi.

"Par un matin de printemps, un vieux berger faisait paître son troupeau sur la crête de Belloc. Qu'elle était sa surprise de voir depuis quelques jours le vieux bouc s'arrêter et ne pas vouloir suivre le reste du troupeau. Il était obligé de le battre, mais l'animal revenait toujours au même endroit. Un soir pourtant, en comptant son troupeau, surpris fut-il de trouver à manquer le vieux bouc. De suite il comprit où le bouc se trouvait, et de peur que celui-ci ne fut mangé

vait, et de peur que celui-ci ne fut mangé par le loup, il monta sans hésiter vers la colline. C'est là, au pied d'un genévrier où une claire fontaine venait de jaillir qu'il trouva le vieux bouc accroupi et à côté, dans un rayon de lumière, Notre Dame. Ainsi fut trouvée celle qui devait devenir par la suite la Patronne de la Cerdagne. Alors, la population avertie décida de construire un chapelle mais voilà ce qu'il arriva. Chaque jour, on retrouvait les pans des murs édifiés la veille entièrement démolis. C'est au bout du troisième jour, au moment où ils commencent à se décourager par cet étrange phénomène, qu'il se produit une petite

chute de neige couvrant juste l'endroit où la chapelle sera plus tard réellement construite. Comme c'était en plein été on considéra cet enneigement soudain comme un signe providentiel et on décida alors de l'élever sur l'endroit délimité par la neige..."

Notre-Dame de Belloc est noire, comme au dire des vieux cerdans "moreneta" comme ses soeurs de Nuria et Montserrat. "Stella Matutina", étoile du matin, elle est pour les cerdans comme pour ceux qui partaient en mer: "Estella Maris", la Vierge Noire, "La Moreneta de Belloc" qui protège tous ceux qui l'invoquent.

"Etiam perire ruinae": Les ruines même on péri. Mots énergiques de Lucaïn en racontant la visite de César aux ruines de Troie. Non! Le peuple cerdan ne veut pas prononcer un jour ces mots terribles de Lucaïn sur la Colline de Belloc. Belloc est resté cher au coeur des Cerdans, conscients que leur histoire est très liée à ce monastère qui a défié le temps sur cette terre si chargée d'histoire, si longuement disputée et où finalement la paix a été achetée au prix de tant de luttes et de sang versé.

Salvador Buscail
de Dorres

salvem el català

INFINITIUS, GERUNDIS I PARTICIPIS INCORRECTES

En el català parlat és molt freqüent fer la terminació d'un gran nombre d'infiniutius en "-guer" i de gerundis en "-guent" o "-squent", la qual cosa és totalment incorrecta. Així, doncs, quant a l'infinitiu, cal evitar formes com "poguer", "volguer", "sapiguer" etc... i emprar en el seu lloc: "poder", "voler", "saber"...; pel que fa al gerundi, seran incorrectes "poguent", "volguent", "sapiguent", "visquent"... les quals formes hauran d'ésser substituïdes per: "podent", "volent", "sabent", "vivint"...

Per altra banda, cal considerar com a castellanismes les formes "favorèixer", "pertenèixer", "florèixer", "permanèixer", etc..., que cal substituir per: "afavorir", "pertanyer", "florir", "romandre"... Aquests verbs d'influència castellana fan el participi en "favorescut", "pertenescut", "florescut", "permanescut" (equivalent al castellà: favorecido, pertenecido, florecido, permanecido), a imitació d'altres, acabats en -èixer, que tenen llur participi en "-scut" i al castellà correspon -cido, tals com "marescut", "crescut", "nascut" (merecido, crecido, nacido). Això afavoreix la formació de nous participis incorrectes, com "aparescut", "comparecut" (de aparecido, comparecido). En els verbs d'influència castellana, la substitució de les formes incorrectes per les correctes donarà els bons participis: "afavorit", "pertangut", "florit", "romàs"... I en els demés, cal canviar senzillament "-scut" en "-gut": "aparegut", "comparegut".

Laura Fabra

FERRETERIA- DROGUERIA
Y BAZAR

PIGUILLEM-LLORENS
Tel.: 880.267
Mayor, 35 PUIGCERDÀ

L'ISART

Restaurant típic de muntanya
Escudella i carn a la brasa
Tel. 880.662 - 26 BOLVIR

MEF, S.A.

MUNTATGES ELÈCTRICS,
DOMÈSTICS E. INDUSTRIALS
Avinguda Dr. Piguillem, 3
PUIGCERDÀ (Girona)

JOGUINES, REIS, SANTA CLAUS, ETC...

AVÍS

Pensem extreure del tema qualsevol resonància o repercussió de determinades ideologies catòliques o no. Volem dir que allà cadascú amb la seva consciència, però que malgrat aquesta consciència hi han uns principis pedagògics vàlids per a tots els nens, sigui quina sigui la religió dels pares. Parlarem doncs segons el nostre criteri, del que convé al nen. I creiem que les tradicions han d'estar al servei de l'home i no al revés.

LES JOGUINES

Veient aquestes nines que ploren, fan pipí, caminen, diuen "¿vamos de paseo?", que a més a més fan petons i que aviat discutiran de modes amb les nenes, penso sempre que és la nina qui juga amb el nen i no al revés. Com si un extraterrestre vingués a entretenir-se amb la nostra mainada.

Quan al cap d'una setmana la nina queda en un racó de l'habitació i la nena amb un tub de "redoxón" buit juga a fer-lo servir de cotxe, o de caseta, o fins i tot com si fos una nina a fer-li vestidets, penso que afortunadament la sàvia Naturalesa s'encarrega de tant en tant de salvar algún marrec de l'imbecilitat general que s'apodera per moments de la nostra Civilització.

Ara bé, la major part dels pares es sorprenden de la poca capacitat de divertir-se dels seus fills adolescents. I jo els diria: ¿els heu ensenyat a divertir-sè? Ja veieu els divertiments d'avui dia de la nostra mainada: apreten un botonet i veuen el Luis Ricardo. Apreten un altre botonet i plora la nina. Apreten un altre botonet i engega el cotxe (marxa endavant, marxa enrera...). Apreten un altre botonet i... Els nostres nens no saben jugar. Saben apretar botonets... fins que s'acaben les piles. Eduquem una civilització de voyerus. De gent que apreta el botonet i mira, i mira, i mai participa. De gent que es queda a la barrera, i desde la barrera, i desde la barrera tot és molt fàcil. Massa. Tant fàcil que és avorrit. Fins i tot abans d'acabar-se

les piles... ¿Els ensenyem res més que no sigui avorrir-se civilitzadament?

JOGUINES DIDÀCTIQUES I JOGUINES BÉL·LIQUES

Diguem, per començar, que tots els excessos acostumen a fer mal. Ni massa poques (com per desgràcia en la major part dels nens) ni massa joguines didàctiques. No embafeu a la mainada amb tanta joguina aséptica i pensada per mentalitats especialitzades en fer dels infants uns perfectes oficinistes, que coordinin bé els dits per a fer anar la màquina, amb rapidesa i precisió perceptiva per a no errar-se en els comptes dels diners

dels altres, amb constància i paciència suficient per aguantar a l'amo... Ep!, que no sóc contrari a les joguines didàctiques. Però sóc contrari de les joguines avorrides, per més ben estudiades que estiguin. I sobre tot estic en contra del pare que pensant que ja compra joguines didàctiques pel fill, les joguines faran la seva feina d'educador. No són pocs els pares que així ho creuen. Potser és aquesta raó, part de l'èxit d'aquestes joguines entre determinats conciutadans.

I sobre les escopetes, els tancs i les pistoles i espases: "otro tanto". Sóc més pacifista que el primer, però no treguem les aigües de mare, que són molts els que ens vàrem fer espases de canya i pistoles de

fusta o d'agulles d'estendre roba i que mai hem cregut en la guerra. No són les joguines qui eduquen als nens en la violència, sinó l'actitud personal d'aquells que els donen les joguines (i altres, per exemple, els que fan la programació de TVE).

¿QUINA ÉS LA MILLOR JOGUINA?

Al nostre criteri: la més forta (el nen ha de donar trompades a les joguines sense por de que es trenquin), la que estigui adequada a la seva edat (encara que el pare no pugui jugar-hi; i això va pels escalextrics o trens elèctrics que els pares compren als nens de dos anys) la menys sofisticada (és a dir: amb poques complicacions), la que més estimuli l'imaginació del nano (i no que li doni tot fet; penseu que en una societat rural el nano té menys estímuls que en la ciutat), a ser possible feta amb materials nobles: fusta, ferro, roba, cartró, però no plàstics (cal dir que avui dia ja hi comencen a haver plàstics de gran qualitat, però tingueu en

compte d'educar la sensibilitat estètica dels marrecs pels materials!), la que més convingui al noi (les joguines no acostumen a tenir sexe, tan bé li pot anar un camió a una nena com una nina a un nen; què són els madelmans i similars, sinó nines pels nens?).

Decididament: no a les joguines cares que només són per a fer bonic. Cultiveu l'imaginació del nano que serà la seva millor joguina. Feu-los joguines vosaltres, els pares més o menys traçuts. O ajudeu-los a fer-se-les ells.

Teniu aquests dies una bona ocasió d'educar el sentit crític del fill. Ells us demanaran les joguines anunciades a la TV. Porteu-los a la botiga. Feu-los veure que el que més anuncien, no sempre és el més interessant. No els deixeu caure al parany consumiste tant aviat! Adoneu-vos del molt que influeix la TV en els vostres fills i decidiu-vos a ensenyar-los a veure-la (que és bastant difícil i sobretot demana temps del pare) o bé a racionar-los les hores de telespectadors a les mínimes indispensables.

PAPÀ NOEL? ARBRE DE NADAL? REIS?

Tradicions al marge, és molt més interessant de donar les joguines per Nadal que pels Reis. Per Nadal tenen per davant totes les vacances escolars per a disfrutar-les. L'endemà de Reis tornen a l'escola, les ganes de jugar reprimides. Una sol·lució intermitja por ser donar les joguines per Nadal i "fer portar pels reis" la roba de vestir, els caramels i els estris escolars que sempre acostumen a acompanyar a les joguines.

LA MENTIDA DELS REIS

A quina edat cal dir als nens que "els Reis" són els pares? Si jo preguntés a quina edat es pot dir mentides, enganyar, als fills, la resposta seria obvia, oi? La persona que es sent enganyada es torna rencorosa, malfiada. Ves a saber si molta de la desconfiança entre pares i fills de la nostra generació no té el seu tímid origen en el dia en que un amic ens va dir i demostrar que el pare ens enganyava. I quan sento que algú defensa aquest tipus de mentides pensant que afavoreix la "inocència" dels nens, m'emprenyo de veritat. Tota la festa pot ser igual de bonica treient la mentida del mig. O és que la mainada no disfruta de les altres festes de l'any que no tenen mentida incorporada? Són menys atractius els gegants i capsgrossos pel fet de saber que els mena per dins un senyor? Ara bé. Cal ser prudent i mentre tota la societat segueixi amb la comèdia, no inadapteu als vostres fills. Ells hauràn de conviure amb altres nanos "enganyats". A l'escola, al carrer. Feu-los veure que "no és prudent" que vagin dient que la qüestió dels Reis és un "camelo". Ja teniu una altra ocasió per a educar-los socialment. Per a ensenyar-los a viure buscant la veritat en un món de mentides. Per ensenyar-los a viure amb el sentiment de soledat, de marginació i ensem amb d'inefable alegria i seguretat, de sentir-se una mica més a prop de la veritat que els fantasmes i profetes de la Vila.

Amén. I que els Reis us diguin tot el que us cal... que moltes vegades no coincideix pas amb el que desitgeu... com diu en Pau Riba "sols inconscientment esperes, el que desesperes conscientment".

FRANCESC CARBONELL

JACQUES BERGIER HA MUERTO

Ponemos al conocimiento de nuestros lectores que el famoso escritor, Jacques BERGIER, autor de "El retorno de los brujos", junto con L. PAUWELS, ha muerto el pasado 23 de noviembre, a los 66 años. Duro golpe pues la paraciencia este año, puesto que tuvimos que deplorar también la muerte del no menos famoso Robert CHARROUX.

Físico de gran categoría, Jacques BERGIER fue deportado durante la segunda guerra mundial y después de sus contactos con sabios alemanes, toda su vida fue una auténtica obsesión por el daño que pueden hacer a la humanidad ciertas sociedades secretas protegidas por altas personalidades del mundo político y que poseen importantes medios para hacer reinar algún día el terror y la tiranía como lo tenía concebida la sociedad Thulé a la cual pertenecía Hitler.

LA LUNA

Una vieja creencia popular dice que si uno se corta el pelo durante la luna nueva o durante la fase ascendente, éste tendrá más vigor. ¿Es esta la única "superstición" acerca de la luna? No, por supuesto, y no se trata más que de un ejemplo de una larga tradición sobre los extraños efectos lunares estudiados progresivamente por las antiguas civilizaciones que poseían importantes cultos a la diosa luna.

En la Antigüedad, la luna era un astro temido. Se consideraba que era una diosa sanguinaria y responsable de muchos trastornos sexuales. Sólo a partir del siglo XIX, la luna tomó un aspecto "romántico". En Babilonia, el templo de Anahita era el de la luna; en Frigia, la luna era representada por Cibeles. En nuestro siglo, existía hasta los años 55 una importante secta dedicada a la luna, la de Artemisa.

Dar a la luna responsabilidades sobre movimientos terrestres y sobre el psiquismo de las personas resultó ser un acierto para las antiguas civilizaciones puesto que los estudios actuales demuestran lo mismo: hay más violencias, asesinatos y violaciones cuando la luna es llena. Los presos que están encerrados desde hace mucho tiempo son más agresivos. Los microbios son más virulentos en luna creciente y se registran más ataques de asma y epilepsia cuando es luna nueva. Las personas nacidas principalmente en Cancer notan de una forma especial estos cambios lunares.

El ciclo sexual está vinculado también con las fases lunares. Los animales acuáticos lo resienten particularmente. En cuanto al género humano se sabe que en condiciones naturales el ciclo menstrual de la mujer corresponde al de la luna.

La unión sexual es preferible en luna llena o creciente. Es curioso notar que en las clínicas se registran muchos nacimientos en la víspera de la luna llena y que estos disminuyen considerablemente dos días después.

Otro caso extraño es el de los sonámbulos. La luna les atrae cuando más resplandece. La razón parece venir de que estas personas tienen grabada en la mente una situación de su infancia en la cual les habían acostumbrado a dormir cerca de una luz de cualquier tipo. Esta luz, nocturna, resulta ser luego necesaria para su sueño. Así, cuando la costumbre de una luz artificial ha desaparecido, es hacia la única fuente que queda, la luna, que se dirigen. Por eso, se ha podido comprobar casos de sonámbulos que suben a los tejados. Cuanta más luz haya, menos es el peligro para la persona y su sueño es más profundo.

El caso más conocido de los efectos de la luna es su importancia sobre las mareas del océano. Se trata de uno de los resultados de la importante atracción que existe entre la Tierra y su satélite. Sin embargo, se pensaba que el campo magnético que rodea la tierra estaba distribuido regularmente, pero desde hace poco se sabe, gracias a las investigaciones astrológicas, que la magnetosfera está comprimida del lado del Sol y más estirada por el lado oscuro que abarca la luna. Al cruzar periódicamente esta "cola" magnetosférica, la luna forma un puente magnético directo que provoca una correlación eléctrica que influye sobre las personas. Cuando la luna cruza esta cola es luna llena, cuando hace "pantalla" al sol, es luna nueva que provoca las fuertes mareas en el Atlántico.

Ian Peren

(Continuará: Los cosmonautas tienen miedo de la luna)

LEXICO DE OBRAS Y AUTORES

NOTA: Informamos también a los lectores de esta sección que pueden pedir a la Redacción cualquier dirección de grupos, asociaciones o personas relacionadas con temas de arqueología paralela, paraciencia y medicina naturalista.

TITULOS	AUTORES	EDICIONES
(A) — <i>Les apparitions de la Vierge</i>	E. Tizané	<i>Tchou</i>
— <i>Archives des autres mondes</i>	R. Charroux	<i>R. Laffont</i>
— <i>La arqueología misteriosa</i>	M.C. Touchard	<i>Otros Mundos</i>
— <i>Astronaves en la prehistoria</i>	P. Kolosimo	<i>Otros Mundos</i>
— <i>Atlantida</i>	N.F. Jiroff	<i>Mysl (Moscu)</i>

AUTORES
(A) D. ANGELOV
D'ARBO
J. ARGENTIER
P. ARIAS CARVAJAL
J.M. ARMENGOU

LA MEDICINA EN EQUIPO

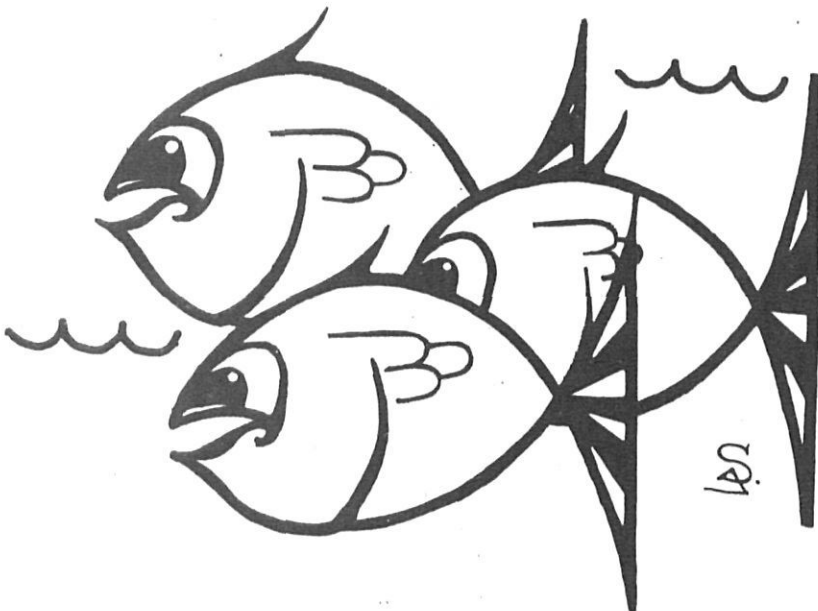
También en la Medicina estamos viviendo cambios profundos. El clásico sistema de ejercicio profesional aislado y desarrollado por el médico individualista se halla pronto a desaparecer. La complejidad de la Medicina, sus cada vez más sofisticados medios técnicos de diagnóstico, junto al progresivo surgir de nuevas y más selectivas especialidades, comportan la creciente necesidad de aglutinar esfuerzos y compartir responsabilidades. La convergencia de estos caminos lleva a la Medicina de equipo. El médico solo, confiando únicamente en sus propios medios y sin la posibilidad de contrapesar sus conocimientos y puntos de vista, debe dejar prontamente paso al equipo de médicos, trabajando de común acuerdo, beneficiándose de sus mutuas experiencias y ofreciendo una Medicina de mayor calidad. No vacilo en considerar esta actual tendencia como totalmente irreversible.

Durante estos últimos años, en el Hospital de Puigcerdà, nos hemos esforzado en que la colabora-

ción entre los médicos fuera cada vez más intensa. Ya no extrañan a nadie nuestras mutuas consultas. Intentamos conseguir un auténtico espíritu de grupo con la mentalidad abierta y el común objetivo de beneficio a los pacientes.

Pero, no acaba aquí la evolución del ejercicio profesional. No serán sólo los médicos quienes fundan su trabajo; sino que, incluso los Hospitales de comarcas próximas deberán olvidar antiguas y absurdas divergencias y unirse en una tarea común. Tanto es así que en estos días hemos iniciado ya los primeros contactos formales y planeado las primeras colaboraciones entre nuestro Hospital y el Hospital de Seo de Urgel y el Centre Hospitalari Andorrà. En principio parece respirarse un ambiente de excelente disposición. Sólo falta que nuestra capacidad de negociación esté a la altura de tan envidiable proyecto y podamos —a corto plazo— ofrecer a la población de las tres comarcas, un triángulo asistencial modélico y eficaz.

J. Llauro Güell

PEIX AL BANY MARIA

Com que crec que aquests dies, en fem un "xic massa" a l'hora de seure a la taula, vull col.laborar a fer, no un bon dinar, sinó una sencilla abstinència, que sempre serà més agradable que el vas d'aigua amb bicarbonat, per tal de pair aquests plats d'escudella, gall d'Indi, torrons... que fan, entre altres coses, el nostre NADAL.

Així doncs, agafeu una fiambrera que tapi be, adins hi poseu uns tallets de lluç saladets, un bon raig d'oli, uns grans d'all, ho tapeu i col.locant la fiambrera al bany Maria, esperareu a que estigui cuit, que serà al cap d'uns quinze minuts.

Bon profit i BONES FESTES!

LA BONA CUINERA

VILLANCICO

Tópico de zambomba
Cópula de apitelio y caña
Esterilidad zumbona
Que ahoga crujidos de hielo en el alma.

Arden desconfiados luceros
Prendidos en la última brasa
De los ingenuos braseros
Nutridos con espumas de esperanza.

Trovador (Navidad, 1978)

CARTA CORTA

A Carmela:

Estuve una temporada en Madrid; ya sabes. Los de Madrid pasan temporadas en la sierra; y los de la sierra, que somos el resto de los españoles, tenemos que ir a Madrid. Desde Colón para acá el español se le ha dado bien lo de los viajes. Sobre todo ese ir y venir sin saber exactamente a qué; ese erótico movimiento de cuerpos deslizándose arriba y abajo por la superficie del país de nuestros sobresaltos.

Carmela, ¿por qué no quisiste venir conmigo? No sabes cómo se pone Madrid en Otoño; cuando el mapa de España le colocan un anticiclón por boina durante unos cuantos días. Se regodea, se contornea, se fimbrea, se pintarrajea. Que le pone a uno al borde del estropicio, vamos.

¿Por qué no viniste? Te hubieras enterado de que ahora, en Madrid, ya no se habla de enamorarse; sino de ponerse "enfervorizadamente pocho" (o pochá, según sea macho o hembra el usuario). No sé cómo te va a sonar a ti, pero a mí me sonó a ametrallamiento. Tras llamarlo de esta forma ya no hay quien siga. Con la enfervorizada, no hay quien se meta en la cama sin un buen diccionario; y —Carmela, tú me conoces— yo por ahí no paso.

¿Por qué renunciaste al plato de bacalao ajoarriero que sirven en Ajkalde; y que le reconcilia a uno con esta vida y le prepara para la otra?

Será que a ti no te va el olor a tasca, el sabor a pepinillo y el piquereteo del Valdepeñas? Pero, cómo es posible, Carmela! Si de ti aprendí yo a no decir nunca adiós, sino hasta luego. Si tú me enseñaste —aunque tarde— que la vida está hecha para vivirla y no para recitarla.

Carmela, idiosa!. ¿Por qué no te viniste? Porque no existes, claro, y eso —maldita sea— no tiene enmienda.

¿O sí existes?

J. Llauro Güell

Restaurant típic de Cerdanya

EL RECO

VILALLOVENT
(PUIGCERDÀ)

Tls 88-08-69
88-04-67

BANCO
HISPANO AMERICANO
PUIGCERDÀ

FETE DECENNALE

A mon Brice chéri
pour ses dix ans
(1.12.76)

Devant sa page immaculée,
L'Enfant rêve...
Son devoir est à mille lieues
De la pièce claire où sont tous ses jeux
C'est demain un grand jour pour lui,
Dernier salut à son enfance
Au seuil de cette adolescence
Si désirée de tout son coeur
Qu'il s'en croit déjà le vainqueur...

"Imaginez la vie de Vercingétorix
Et ses gaulois intrépides".
Beau texte d'une rédaction
Dont il commence le brouillon.

Mais bien malgré lui, l'enfant rêve:
Il aligne le chiffre "dix"
Sur cette grande page blanche,
Laitéuse comme une avalanche:
Des "dix" rouges, verts, bleus et noirs
Qui sont comme autant de miroirs!

Dix ans demain! Merci, la Vie
D'avoir été aussi jolie
Pendant tout le temps du passage
Où "un" chiffre disait mon âge.

Que voulez-vous écrire sur Vercingétorix
Alors que la pensée vagabonde vers Hix?
Et ses gaulois, pourquoi donc voudriez-vous
Que le maître moderne ignorât Obélix,
Astérix, Piboulix, Martix, Routaboulix,
Toute la clique en "ix" qui aboutit à "dix"!

Alors la jeune éphèbe a tourné son esprit
Vers Celui qui pour lui a créé les histoires
Du Roussillon joli, de cet Escargot bleu
Se hâtant lentement au travers des mémoires,
Du train jaune qu'il voit maintenant tous les jours
Perché dans sa montagne, attendant le retour
Des vacances, des rires, et la joie à l'entour.

Il sait qu'à Celui-là, c'est qui a donné
Un nom unique, fort prisé et recherché:
"AMPE"!

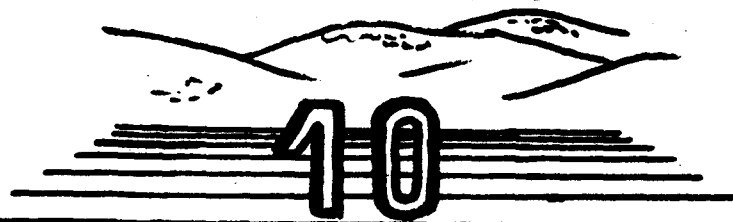
Il sait que le vieil homme l'a toujours adoré,
L'adorera encore jusqu'à l'Eternité;
Et pour le remercier, et pour se consoler
D'être loin en ce jour de ce coeur étoilé
Il change de sujet, et aussitôt laissant
Tous les "ix" auvergnants près de leur lieutenant.

Il se plonge dans un exercice inédit
De grammaire française, et béat, il écrit
Qu'il aime son Ampé en tous lieux, en tout temps
Et il le lui démontre adverbialement
Car dans son coeur aimant
Affluent au portillon de son raisonnement
Les mots les plus coquets connues à ce moment:

Affectueusement
Dévotement
Tendrement
Fidèlement
Eternellement
Gaiement
Studieusement
Gentiment
Littérairement
Historiquement
Scientifiquement
Littéralement
Et pourquoi pas celui que l'on attend:
Anticonstitutionnellement
et caetera, et caetera...

Ayant ainsi montré, au sortir de l'enfance
Sa jeune érudition pour le plaisir de tous,
BRICE, vers Gergovia filant au pas de course
Rêve du prochain match de sa chère "Espérance"!

30 Novembre 1976
Robert JOFFRE

VIENTO

Hoy silba el viento en mis oídos
Hoy noto el polvo en mis pestañas
¿De dónde vienes, Viento?
¿Traes acaso su perfume?
¿Acaso, caricias de su cuerpo?
Dime, Viento, ¿Cómo está? ¿La has visto?
¿Qué te ha dicho para mí?
¿Quizás, que quiere amarme?
Viento ¡contesta, habla, dime!
... Silencio
Sólo silencio,
Su ulular es silencio,
Silencio de cementerio,
Silencio de sacristía.
Viento, detente, vuelve, ¡dime!
Te lo ruego, ¡escúchame!
Silencio.

Carlos

Muy Sres míos:

Les ruego la publicación de esta carta en su revista RUFACA. Habían transcurrido apenas dos años desde mi primer infarto y me consideraba ya recuperado del mismo.

Como hacía ya habitualmente desde meses atrás, me encontraba jugando una partida de cartas junto a mis amigos cuando un pinchazo insoportable volvió a tranpasarme y tomé una píldora de Cafinitrina. El dolor no cedió como hiciera otras veces y me hice acompañar por un amigo a casa.

Al ver lo mal que me estaba poniendo, mis familiares me llevaron en coche al Hospital de Puigcerdà, al que llegué gravísimo.

El Dr. Llauró y todos los demás médicos que en aquel momento visitaban, al ver el caso que se les presentaba, dejaron todo y me aplicaron todas las curas de urgencia que mi estado de salud requería, salvándome la vida, puesto que en el caso de que hubieran transcurrido diez minutos más yo no lo hubiera podido contar como lo estoy haciendo.

Una vez recuperado un poco, me trasladaron a una excelente habitación en la que me aplicaron sueros, inyecciones, etc., y en la que me controlaban mi ritmo cardíaco con un aparato especial y muy eficaz.

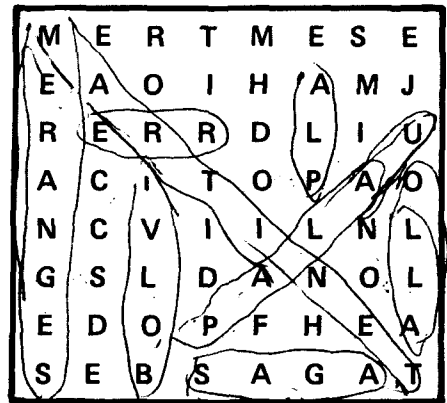
Durante los días de mi extrema gravedad, tuve a mi lado siempre a alguien de mi familia, pero me asignaron una monja que a cada momento me controlaba y los médicos que me asistieron en los primeros momentos de urgencia, se preocuparon siempre por mí. El Dr. Llauró en especial, venía innumerables veces durante el día y singularmente cuando entraba por la mañana y salía por la noche.

Los seis mil habitantes de Puigcerdà, tenemos en el Hospital un Centro de Asistencia Sanitaria notable y debemos apoyar y defender el esfuerzo y voluntad de médicos, monjas, enfermeras y demás personal, que se desviven por hacer de él una Institución cada vez mejor, en la que podamos cada vez más eficazmente, conservar nuestra salud.

A. VIDAL

SOPAS de LETRAS

SOLUCIONS:
Alp - Dos - Brr - Merangues - Brr - Dos - Alp
Botivir - Talló - Palau - Saga

Hi han 9 pobles de Cerdanya.

BUSQUE-LOS ...

ANTIGÜITATS E. ORRI
Major, 30
TEL.: 880.287 PUIGCERDA

AUTO ESCOLA PUIGCERDA
Victoria, 4, 1º
PUIGCERDA

FOTO - ESTUDI
Escoles Pies, 16
Tel: 88 03 88
PUIGCERDÀ

JOIERIA RELLOTGERIA
J. Fullana
PUIGCERDÀ

Parquets CERDANYA

INSTALACION DE TODA CLASE DE
PARQUETS, CLAVADOS
Y ENCOLADOS
PULIDOS Y BARNIZADOS
RODAPIES

Grupo Residencial Roma
Escalera Bolvir, 2.º, 1.ª
PUIGCERDÀ

TROBALLEES

objectes regal

GRANETS, VIDRETS... de bisuteria
(abalorios)

EXCLUSIVA CRISTALL DE BOHEMIA
TREBALLS MANUALS
MATERIAL ESCOLAR
MODELISME NAVAL I AERI

Escoles Pies, 21 – PUIGCERDÀ

**REFORMAS RAPIDAS
EN PISOS Y TORRES**

*Gendrau y
Camarero*

CONSTRUCCIONES

C/. José Antonio, 5 Tèl.: 88 09 06 PUIGCERDÀ

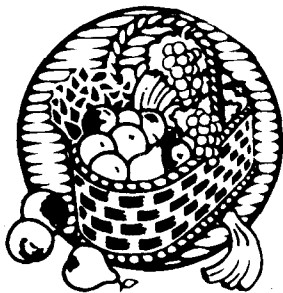
Robes a bon preu per tothom

SERVEI TEXTIL

C/. José Antonio, 21

C/. Espanya, 11

PUIGCERDÀ

- HORTICULTURA
- ARBORICULTURA
- FLORICULTURA

*Plantes i granes
Fruites i Hortalitces
de tota mena.*

SALVADOR CARRERA

José Antonio, 20 PUIGCERDÀ Tèl.: 880.265

op

OPTICA PUIG

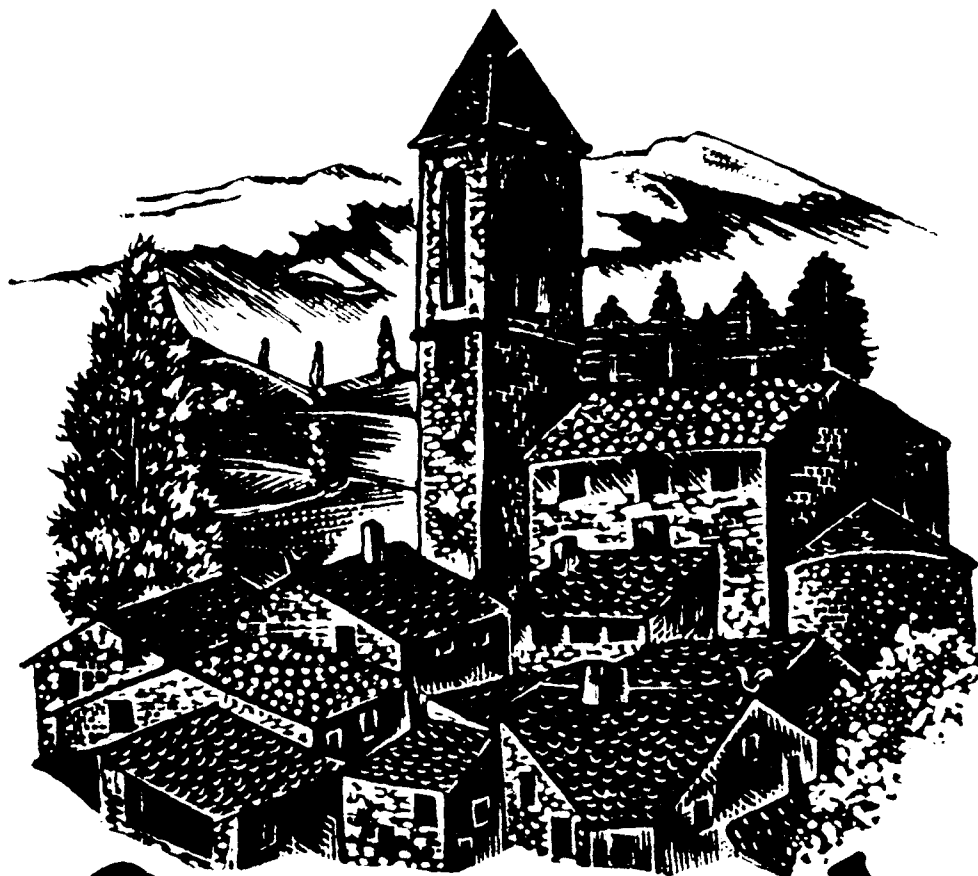
lentes de contacto

Morera, 4

TEL: 880.671

PUIGCERDÀ

(Girona)

CAN BORRELL

MAS CATALÀ DE LA CERDANYA

APARTAMENTS I CUINA TÍPICA CASOLANA
MERANGES (Girona)

AMBIENT MOLT SELECTE – 40 PLACES

Reserves – Telèfon: 972-88 00 33

*CUINA DISTINGIDA I CONDECORADA
AMB EL PREMI:*

IGNASI DOMENEC – HOGARHOTEL-78

(Reserves per telèfon)

